

VADEMECUM KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW
w ramach Działań RPO WL 2014-2020 wdrażanych
przez Lubelską Agencję Wspierania Przedsiębiorczości
w Lublinie

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	3
A. KATALOG KOSZTÓW KWALIFIKOWALNYCH	3
A.1 DZIAŁANIE 1.2 BADANIA CELOWE	3
A.2 DZIAŁANIE 1.3 INFRASTRUKTURA BADAWCZO – ROZWOJOWA W PRZEDSIĘBIORSTWACH.....	10
A.3 DZIAŁANIE 1.4 TRANSFER TECHNOLOGII I KOMERCJALIZACJA BADAŃ.....	14
A.4 DZIAŁANIE 1.5 BON NA INNOWACJE	16
A.5 DZIAŁANIE 3.2 INSTRUMENTY KAPITAŁOWE	17
A.6 DZIAŁANIE 3.3 PRZEDSIĘBIORSTWA ODPRYSKOWE	18
A.7 DZIAŁANIE 3.4 DOSTOSOWANIE OFERTY IOB DO POTRZEB RYNKU.....	22
A.8 DZIAŁANIE 3.5 BON NA DORADZTWO	24
A.9 DZIAŁANIE 3.7 WZROST KONKURENCYJNOŚCI MŚP.....	27
A.10 DZIAŁANIE 4.2 PRODUKCJA ENERGII Z OZE W PRZEDSIĘBIORSTWACH	32
A.11 DZIAŁANIE 5.1 POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ PRZEDSIĘBIORSTW	34
B. KATALOG KOSZTÓW NIEKWALIFIKOWALNYCH	38
B.1 OGÓLNE KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE	38
B.2 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z ZAKUPEM EKSPERTYZ/ANALIZ/BADAŃ	38
B.3 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z ZAKUPEM USŁUG DORADCZYCH	38
B.4 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z KOSZTAMI POŚREDNIMI.....	39
B.5 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z NIERUCHOMOŚCIAMI.....	39
B.6 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z RATAMI SPŁAT WARTOŚCI POCZĄTKOWEJ ŚRODKA TRWAŁEGO Z TYTUŁU UMOWY LEASINGU FINANSOWEGO	39
B.7 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z PRACAMI PRZYGOTOWAWCZYMI.....	40
B.8 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z ZAKUPEM ŚRODKÓW TRWAŁYCH/UŻYWANYCH ŚRODKÓW TRWAŁYCH ORAZ WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH.....	40
B.9 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z ZAKUPEM MATERIAŁÓW I ROBÓT BUDOWLANYCH	41
B.10 KOSZTY NIEKWALIFIKOWALNE ZWIĄZANE Z WYNAGRODZENIAMI.....	41
B.11 PODATEK VAT	41
C. ZASADY KWALIFIKOWANIA PROJEKTU I WYDATKÓW	42
C.1 ZASIĘG GEOGRAFICZNY KWALIFIKOWALNOŚCI	42
C.2 RAMY CZASOWE KWALIFIKOWALNOŚCI.....	42
C.3 POJĘCIE WYDATKU KWALIFIKOWALNEGO	44
C.4 ZASADA FAKTYCZNEGO PONIESIENIA WYDATKU.....	44
C.5 PODMIOT PONOSZĄCY WYDATKI	45
C.6 PODMIOT NA RZECZ, KTÓREGO PONOSZONE SĄ WYDATKI	46
C.7 PODWÓJNE FINANSOWANIE	47

WSTĘP

Treść Vademecum nie stanowi wiążącej interpretacji Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014–2020. Żaden podmiot nie może powoływać się na jego treść w toku postępowań kontrolnych/audytowych/sądowych i innych. Nie może także stanowić podstawy do żądania praw ani nakładania obowiązków przez żadną ze stron umowy o dofinansowanie lub decyzji o dofinansowaniu projektu. Vademecum ma charakter informacyjny.

A. KATALOG KOSZTÓW KWALIFIKOWALNYCH

A.1 Działanie 1.2 Badania celowe

1. KOSZTY ZAKUPU EKSPERTYZ/ANALIZ/BADAŃ

Planowane do nabycia ekspertyzy/analiz/badania muszą być bezpośrednio związane z realizacją projektu.

Zakup ekspertyz/analiz/badań możliwy jest wyłącznie od następujących podmiotów:

- jednostka naukowa, o której mowa w art. 2 pkt. 9 ustawy o zasadach finansowania nauki
- rzecznik patentowy

Zakup ekspertyz/analiz/badań możliwy jest wyłącznie w oparciu o umowę cywilno-prawną. Aby koszt został uznany za kwalifikowalny podmiot, od którego planowany jest zakup ekspertyz/badań/analiz musi dodatkowo być wpisany do Rejestru jednostek naukowych, o którym mowa w art. 4c ustawy o zasadach finansowania nauki lub, w przypadku rzecznika patentowego musi być wpisany na Listę rzeczników patentowych prowadzoną przez Urząd Patentowy RP.

Ekspertyzy/analiz/badania muszą być niezbędne do realizacji projektu. Natomiast zakup analiz/ekspertyz/badań od rzecznika patentowego może stanowić koszt kwalifikowalny wyłącznie, jeżeli w wyniku realizacji projektu zaplanowano dokonanie zgłoszenia patentowego.

2. ZAKUP USŁUG DORADCZYCH

Zakup usług doradczych możliwy jest wyłącznie od następujących podmiotów:

- jednostka naukowa o której mowa w art. 2 pkt. 9 ustawy o zasadach finansowania nauki
- rzecznik patentowy

Zakup usług doradczych możliwy jest wyłącznie w oparciu o umowę zlecenia. Aby koszt został uznany za kwalifikowalny podmiot, od którego planowany jest zakup usług doradczych musi dodatkowo być wpisany do Rejestru jednostek naukowych, o którym mowa w art. 4c ustawy o zasadach finansowania nauki lub, w przypadku rzeczownika patentowego musi być wpisany na Listę rzeczowników patentowych prowadzoną przez Urząd Patentowy RP.

Usługi doradcze muszą dotyczyć bezpośrednio realizacji projektu tj. odnosić się do przeprowadzanych badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych. Natomiast zakup usług doradczych od rzeczownika patentowego może stanowić koszt kwalifikowalny wyłącznie, jeżeli w wyniku realizacji projektu zaplanowano dokonanie zgłoszenia patentowego.

Usługi pomocnicze takie jak, usługi prawne, księgowe itp. nie mogą stanowić kosztu kwalifikowalnego.

Łączna kwota kosztów zakupu usług doradczych, ujęta w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekroczyć 10% łącznej wartości wydatków kwalifikowalnych w projekcie.

3. **NIERUCHOMOŚCI**

W ramach kategorii kosztów kwalifikowalne są koszty amortyzacji posiadanych przez wnioskodawcę na dzień składania wniosku budynków/lokali, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości.

Odpisy amortyzacyjne od nieruchomości, która w okresie 10 lat wstecz była współfinansowana ze środków unijnych lub z dotacji krajowych stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

4. **KOSZTY ZWIĄZANE Z APARATURĄ NAUKOWO-BADAWCZĄ**

W ramach kategorii kosztów kwalifikowalne są koszty związane z aparaturą naukowo-badawczą niezbędną do realizacji projektu, w zakresie i przez okres w jakim dana aparatura/sprzęt są wykorzystywane do realizacji projektu.

W ramach kosztów związanych z aparaturą naukowo-badawczą za kwalifikowalne uznaje się koszty:

- odpisów amortyzacyjnych dla środków trwałych o wartości powyżej 10 000 PLN
- jednorazowej amortyzacji dla środków trwałych o wartości poniżej 10 000 PLN
- użytkowania środków trwałych należących do innych podmiotów (niepowiązanych z wnioskodawcą/partnerem projektu)

Koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu oblicza się na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości.

Koszty związane z aparaturą naukowo-badawczą mogą być kwalifikowalne w całości lub części swojej wartości zgodnie ze wskazaniem wnioskodawcy opartym o faktyczne ich wykorzystanie na potrzeby projektu.

W kosztach kwalifikowalnych ujmuje się wartość odpisów amortyzacyjnych obliczoną wyłącznie w oparciu o faktyczne wykorzystanie aparatury naukowo-badawczej na potrzeby projektu, natomiast pozostałą wartość należy wykazać w kosztach niekwalifikowalnych projektu (wyłącznie przez okres realizacji projektu).

Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych, które w okresie 7 lat wstecz były współfinansowane ze środków unijnych lub z dotacji krajowych stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

W przypadku, gdy wnioskodawca w ramach kosztów kwalifikowalnych ujmuje odpisy amortyzacyjne od nowo nabywanych środków trwałych (nabytych w okresie po złożeniu wniosku o dofinansowanie) należy pamiętać, iż zakup musi być przeprowadzony na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z wnioskodawcą/partnerem projektu. W przeciwnym przypadku odpisy amortyzacyjne zostaną uznane za koszt niekwalifikowalny w projekcie.

5. **KOSZTY WIEDZY I PATENTÓW**

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty amortyzacji wiedzy lub patentów oraz koszty wiedzy i patentów użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji.

W ramach kosztów związanych z nabyciem lub użytkowaniem wiedzy lub patentów za kwalifikowalne uznaje się koszty:

- wiedzy i patentów użytkowanych na podstawie licencji
- amortyzacji wiedzy i patentów o wartości powyżej 10 000 PLN
- amortyzacji pozostałych wartości niematerialnych i prawnych o wartości powyżej 10 000 PLN np. licencji na programy komputerowe
- jednorazowej amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych o wartości poniżej 10 000 PLN

Wiedza oraz patenty stanowią wartości niematerialne i prawne zgodnie z ustawą o rachunkowości. Ponadto należy pamiętać, iż zgodnie z przepisami prawa podatkowego przedsiębiorca może określić indywidualne stawki amortyzacyjne, jednak minimalne okresy dokonywania odpisów dla wartości niematerialnych i prawnych są regulowane przepisami i wynoszą 24 miesiące dla licencji (sublicencji) na programy komputerowe oraz 60 miesięcy dla wiedzy i patentów.

Koszty wiedzy i patentów zarówno zakupionych, jak i użytkowanych na podstawie licencji oraz koszty pozostałych wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu są kwalifikowalne w zakresie w jakim są wykorzystywane na potrzeby realizacji projektu. Koszty te

mogą być kwalifikowalne w całości lub części swojej wartości zgodnie ze wskazaniem beneficjenta opartym o faktyczne ich wykorzystanie na potrzeby projektu.

W kosztach kwalifikowalnych ujmuje się wartość odpisów amortyzacyjnych obliczoną wyłącznie w oparciu o faktyczne wykorzystanie wartości niematerialnej i prawnej na potrzeby projektu, natomiast pozostałą wartość należy wykazać w kosztach niekwalifikowalnych projektu (wyłącznie przez okres realizacji projektu)

Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych i prawnych, które w okresie 7 lat wstecz były współfinansowane ze środków unijnych lub z dotacji krajowych stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

W przypadku, gdy wnioskodawca w ramach kosztów kwalifikowalnych ujmuje odpisy amortyzacyjne od nowo nabywanych wartości niematerialnych i prawnych (nabytych w okresie po złożeniu wniosku o dofinansowanie) należy pamiętać, iż zakup musi być przeprowadzony na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z wnioskodawcą/partnerem projektu. W przeciwnym przypadku odpisy amortyzacyjne zostaną uznane za koszt niekwalifikowalny w projekcie.

6. **WYNAGRODZENIA**

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty spełniające łącznie poniższe warunki:

- a) ***Zaangażowania, które*** dotyczy:
 - nowych osób zatrudnianych na potrzeby realizacji projektu w oparciu o umowę o pracę (stosunek pracy),
 - zawarcia umów cywilno-prawnych (w przypadku zawierania umów z dotychczasowym pracownikiem zakres obowiązków nie może pokrywać się z zakresem określonym w umowie o pracę danego pracownika),
 - zmiany zakresu czynności/obowiązków wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa (oddelegowanie),
 - właścicieli lub wspólników (dotyczy wyłącznie osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, wspólników spółek cywilnych oraz wspólników spółek jawnych)
- b) ***zaangażowanie dotyczy wyłącznie bezpośredniej realizacji projektu tj. bezpośrednio przy prowadzeniu eksperymentalnych prac rozwojowych (pracownicy badawczy oraz techniczni).***
- c) pracownicy mogą być zatrudnieni na pełny etat wyłącznie do zadań związanych z realizacją projektu lub też pracownik/właściciel/wspólnik może przeznaczać na realizację projektu określoną część swojego czasu pracy (ustaloną zgodnie z kartami czasu pracy do wydzielonego etatu lub kartami czasu pracy właściciela/wspólnika) lub pracownicy mogą realizować zakres prac wskazany w umowie cywilno-prawnej.

W przypadku, gdy poniżej mowa jest o maksymalnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto brutto należy uznać, że odnosi się ono do zatrudnienia w oparciu o stosunek pracy na pełny etat tj. czas pracy nie może przekraczać 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w pięciodniowym tygodniu pracy.

Maksymalne miesięczne wynagrodzenie brutto brutto (**wynagrodzenie brutto wraz z obciążeniami publicznoprawnymi**, nakładanymi na pracodawcę w związku z wypłatą wynagrodzenia uznanego za wydatek kwalifikowalny, w tym składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne) nie może przekroczyć *dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw*. Do wyliczeń należy przyjąć ostatnie opublikowane przez GUS przed dniem rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw.

W przypadku innej formy zaangażowania niż umowa o pracę (umowa cywilno-prawna, zaangażowanie właścicieli, wspólników) oraz w przypadku oddelegowania wynagrodzenie należy wyliczyć proporcjonalnie do maksymalnego miesięcznego wynagrodzenia wskazanego powyżej uwzględniając faktyczną ilość przepracowanych godzin na rzecz realizacji projektu (udokumentowaną kartami czasu pracy).

Aby wyliczyć wynagrodzenie proporcjonalnie do ilości faktycznie przepracowanych godzin należy przyjąć ilość maksymalną godzin pracy, która wynosi 168 godzin (21 dni roboczych x 8 godzin).

Następnie w przypadku zaangażowania w innej formie niż umowa o pracę (umowa cywilno-prawna, zaangażowanie właścicieli, wspólników) oraz w przypadku oddelegowania, należy iloczyn faktycznie przepracowanych godzin i maksymalnie dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia podzielić przez wskazaną powyżej ilość maksymalną godzin pracy (168 godzin).

W przypadku zaangażowania właściciela i/lub wspólników spółki cywilnej bądź spółki jawnej w projekcie można rozliczyć maksymalnie 860 godzin pracy w ciągu roku (maksymalnie 72 godziny w ciągu miesiąca) w oparciu o faktycznie przepracowane godziny na rzecz realizacji projektu (udokumentowane dokumentem księgowym np. notą obciążeniową oraz kartą czasu pracy wskazującą liczbę godzin pracy w danym miesiącu przeznaczoną na eksperymentalne prace rozwojowe prowadzone w ramach projektu)

W przypadku zaangażowania właściciela i/lub wspólników spółki cywilnej bądź spółki jawnej do realizacji projektu w innej formie niż umowa o pracę, oddelegowanie lub umowa cywilno-prawna wydatek może być kwalifikowalny wyłącznie pod warunkiem, że:

- podatnik przed rozliczeniem w projekcie kosztów pracy wspólnika s.c., spółki jawnej lub osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą zwróci się do właściwej Izby Administracji Skarbowej z zapytaniem czy pobieranie wynagrodzenia w ramach realizowanego projektu jest zgodne z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych i może stanowić jego wynagrodzenie/ dodatkowe źródło przychodu oraz czy istnieje możliwość wykazania/zaewidencjonowania przedmiotowego wynagrodzenia jako kosztu w ramach realizowanego przedsięwzięcia

- interpretacje otrzymane od Izby Administracji Skarbowej w powyższej kwestii muszą być dołączone do wniosku o płatność, w ramach którego planowane jest rozliczenie przedmiotowych kosztów

wynagrodzenia wspólnika s.c., spółki jawnej lub osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą.

Ponadto wszystkie wydatki związane z kosztami osobowymi powinny być należycie udokumentowane tj. beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia:

- umowy o pracę i opisu stanowiska, które określają obowiązki i wymiar etatu pracownika w zakresie realizacji projektu,
- karty czasu pracy (w przypadku pracownika oddelegowanego, zatrudnionego w niepełnym wymiarze godzin lub właściciela/wspólnika spółki cywilnej lub spółki jawnej albo osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą),
- umowy i rachunku do umowy (w przypadku umów cywilno-prawnych),
- listy płac (wraz z udokumentowaniem zapłaty wynagrodzenia),
- deklaracji ZUS, US (wraz z udokumentowaniem zapłaty).

7. **KOSZTY POŚREDNIE:**

W ramach kategorii kwalifikowalne są:

- a) Koszty najmu, dzierżawy oraz utrzymania powierzchni przeznaczonej na realizację projektu, w tym
 - koszty czynszu, najmu, dzierżawy skalkulowane odpowiednio do udziału powierzchni użytkowej przeznaczonej pod projekt w powierzchni użytkowej całkowitej
 - koszty adaptacji pomieszczeń na cele realizacji projektu
 - koszty mediów (energia, gaz, woda, itp.) w wielkości adekwatnej do powierzchni przeznaczonej pod projekt
 - koszty sprzątnięcia oraz ochrony pomieszczeń w wielkości adekwatnej do powierzchni przeznaczonej pod projekt
 - koszty okresowej konserwacji i przeglądu urządzeń użytkowanych i amortyzowanych w ramach projektu w wielkości proporcjonalnie do ich użycia w projekcie (jeżeli nie są wykorzystywane w 100%)
 - koszty utylizacji odpadów związanych z realizacją projektu
 - koszty ubezpieczeń majątkowych
 - koszty okresowej konserwacji i przeglądu urządzeń
- b) Koszty administracyjne wyłącznie związane z projektem, w tym:
 - koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich, itp.
 - koszty usług księgowych, prawnych itp.
 - koszty materiałów biurowych
- c) Koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy personelu zarządzającego oraz personelu wsparcia, w tym:
 - koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy personelu zarządzającego projektem
 - koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami personelu obsługowego (np. obsługa kadrowa, finansowa, księgowo-administracyjna)

Koszty pośrednie ponoszone w związku z realizacją projektu objętego pomocą są rozliczane metodą ryczałtową, jako procent od pozostałych kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów zakupu usług doradczych oraz kosztów zakupu ekspertyz/analiz/badań. **Stawka ryczałtowa wynosi 17%.**

Koszty rozliczone metodą ryczałtową są traktowane jako wydatki poniesione. W ramach projektu beneficjent nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w celu potwierdzenia poniesienia wydatków, które zostały rozliczone jako koszty pośrednie.

Koszty rozliczane metodą ryczałtową w ramach kosztów pośrednich nie mogą zostać wykazane w ramach innych kategorii kosztów projektu.

8. **DODATKOWE KOSZTY OGÓLNE I INNE KOSZTY OPERACYJNE, W TYM KOSZTY MATERIAŁÓW, DOSTAW I PODOBNYCH PRODUKTÓW, PONOSZONE BEZPOŚREDNIO W WYNIKU REALIZACJI PROJEKTU.**

W ramach kategorii kwalifikowalne są:

- koszty materiałów używanych bezpośrednio do prac badawczo-rozwojowych, np. surowców, półproduktów, odczynników
- koszty związane z najmem powierzchni laboratoryjnej (wyposażonej w urządzenia i maszyny, które będą wykorzystywane do realizacji projektu)
- koszty zakupu wyposażenia laboratoryjnego (sprzęt, który nie spełnia wymogu środka trwałego zgodnie z ustawą o rachunkowości)
- koszty utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych w okresie i w proporcji wykorzystania w projekcie
- elementy służące do budowy i na stałe zainstalowane w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej
- koszty uzyskania zgody, pozytywnej opinii lub pozwolenia (zezwolenia) właściwej komisji bioetycznej, etycznej lub właściwego organu na prowadzenie w ramach projektu badań
- koszty związane z dokonaniem zgłoszenia patentowego (opłaty jednorazowe związane z dokonaniem zgłoszenia oraz koszt tłumaczenia dokumentów związanych ze zgłoszeniem patentowym)

Maksymalna wartość dodatkowych kosztów ogólnych i innych kosztów operacyjnych, ujęta w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekroczyć 35% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych projektu.

9. **PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)**

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

A.2 Działanie 1.3 Infrastruktura badawczo – rozwojowa w przedsiębiorstwach

1. NIERUCHOMOŚCI

W tym:

- Zakup nieruchomości zabudowanej, budynkowej lub lokalowej,
- Zakup nieruchomości gruntowej niezabudowanej,
- Dzierżawa/najem nieruchomości.

W ramach kategorii kosztów „Nieruchomości” kosztu kwalifikowalnego nie stanowi zakup lokalu mieszkalnego oraz zakup prawa wieczystego użytkowania.

Łączna kwota wydatków w ramach kategorii „Nieruchomości” , ujęta w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekraczać 10% wartości kosztów kwalifikowalnych (po wyłączeniu kosztu kwalifikowalnego nieruchomości), w przypadku terenów poprzemysłowych oraz terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%.

Zgodnie z art. 14 ust. 3 Rozporządzenia 651/2014 pomoc może być przyznana na inwestycję początkową, co oznacza inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe. Wydatek na zakup nieruchomości zabudowanej, budynkowej lub lokalowej jest kwalifikowalny wyłącznie, gdy zakup nastąpi po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zgodnie z definicją „rozpoczęcia prac” nie stanowi zakup gruntu. W związku z tym, zakup nieruchomości gruntowej może stanowić koszt kwalifikowalny również w przypadku, gdy grunt został nabyty przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie. Zakup gruntu kwalifikowalny jest, gdy został nabyty nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Koszty najmu/dzierżawy mogą zostać uznane za kwalifikowane **w okresie realizacji projektu**, również w przypadku gdy wnioskodawca rozpoczął najem/dzierżawę przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zakup nieruchomości kwalifikuje się do dofinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- cena nabycia nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, a jej wartość potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę;
- wartość nieruchomości powinna być określona na dzień jej zakupu;
- nabyta nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu i kwalifikowalna wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystywana do celów realizacji projektu;
- zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie;
- została nabyta na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

Koszty dzierżawy/najmu nieruchomości kwalifikują się do dofinansowania, jeżeli umowa dzierżawy/najmu została zawarta z osobami trzecimi niepowiązanymi z wnioskodawcą oraz dzierżawa/najem trwa co najmniej przez okres realizacji oraz trwałości projektu.

W ramach kosztów kwalifikowalnych można ująć wyłącznie koszty dzierżawy/najmu ponoszone przez wnioskodawcę w okresie realizacji projektu.

W przypadku, gdy najmowana/dzierżawiona nieruchomość jest wykorzystywana przez wnioskodawcę do innych celów niż te związane z realizacją projektu, kwalifikowalne są wyłącznie koszty dzierżawy/najmu nieruchomości określone w oparciu o faktyczną powierzchnię nieruchomości, która w całości będzie przeznaczona na realizację projektu. Koszty dzierżawy/najmu powierzchni przeznaczonej na realizację projektu należy obliczyć proporcjonalnie do udziału określonej powierzchni przeznaczonej na potrzeby projektu w całkowitej powierzchni użytkowej dzierżawionej/najmowanej nieruchomości.

2. **MATERIAŁY I ROBOTY BUDOWLANE**

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty materiałów i robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Materiały i roboty budowlane mogą stanowić koszt kwalifikowalny, pod warunkiem, że:

- są niezbędnym elementem projektu,
- zostały skalkulowane zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym*
- zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie.

Do robót budowlanych kwalifikujących się do wsparcia zaliczamy w szczególności: prace budowlano-montażowe, prace konserwacyjne, prace wykończeniowe.

Łączna wartość zakupywanych w ramach projektu materiałów i robót budowlanych, ujęta w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekraczać 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych.

Łączna wartość kosztów kwalifikowalnych ujętych w kategorii „Materiały i roboty budowlane” wraz z kosztami ujętymi w kategorii „Nieruchomości”, również nie może przekraczać 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych.

3. **ZAKUP NOWEGO ŚRODKA TRWAŁEGO**

Wydatkiem kwalifikowalnym jest zakup środka trwałego bezpośrednio powiązanego z przedmiotem projektu tj. maszyny, urządzenia i inne rzeczy oraz ulepszenia w obcych środkach trwałych (z wyłączeniem środków transportu) – liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości, czyli zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków

trwałych i amortyzowany. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych oznaczają nakłady poniesione na obcy środek trwały, który nie jest własnością wnioskodawcy, ale jest przez wnioskodawcę użytkowany na podstawie zawartej umowy najmu, dzierżawy czy innej o podobnym charakterze. Ulepszenie obcego środka trwałego nastąpi, gdy suma wydatków poniesionych przez wnioskodawcę na przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację obcego środka trwałego przekroczy w danym roku podatkowym 3.500 zł, a wydatki te spowodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do wartości z dnia przyjęcia go do użytkowania. Na wykonanie tych prac zgodę powinien wyrazić właściciel danego środka trwałego. W powyższym przypadku obcy środek trwały podlegający ulepszeniu musi być najmowany/dzierżawiony przynajmniej przez okres realizacji i trwałości projektu.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego tj. koszty dostawy, montażu i uruchomienia stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

Transakcja zakupu środka trwałego oraz koszty ulepszenia w obcych środkach trwałych muszą być przeprowadzane na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

Zakup środka trwałego jest wydatkiem kwalifikowalnym, jedynie w sytuacji gdy beneficjent nie dysponuje aparaturą/środkiem trwałym który mógłby zostać użyty zamiennie.

4. **ZAKUP UŻYWANEGO ŚRODKA TRWAŁEGO**

W ramach kategorii kwalifikowalny jest zakup używanego środka trwałego wyłącznie przez przedsiębiorstwa z sektora MŚP.

Wydatki poniesione na zakup używanych środków trwałych są kwalifikowalne, jeśli spełnione są wszystkie wymienione poniżej warunki:

- sprzedający środek trwały wystawił deklarację określającą jego pochodzenie,
- sprzedający środek trwały potwierdził w deklaracji, że dany środek nie był w okresie poprzednich 7 lat (10 lat w przypadku nieruchomości) współfinansowany z pomocy UE lub w ramach dotacji z krajowych środków publicznych,
- cena zakupu używanego środka trwałego nie przekracza jego wartości rynkowej i jest niższa niż koszt podobnego nowego sprzętu,
- środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy. Używany sprzęt powinien poprawiać standard poziomu technologicznego. Zakup używanych środków trwałych nie powinien ograniczać się do zastąpienia urządzeń wycofywanych przez urządzenia o identycznych parametrach i osiągnięciach,
- środek trwały będzie włączony do ewidencji środków trwałych beneficjenta oraz wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości,
- używany środek trwały zostanie zakupiony wyłącznie przy wykorzystaniu finansowania w formie kredytu inwestycyjnego/pożyczki inwestycyjnej lub leasingu finansowego.

Koszty uboczne zakupu używanego środka trwałego, tj. koszty dostawy, montażu i uruchomienia stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

5. **RATY SPŁAT WARTOŚCI POCZĄTKOWEJ ŚRODKA TRWAŁEGO**

W ramach kategorii kwalifikowalne są raty spłat wartości początkowej środka trwałego (z wyłączeniem środków transportu) przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzące do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat kapitałowych przypadających do zapłaty do dnia zakończenia finansowego realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów.

Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty na fakturze lub innym dowodzie księgowym, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

Aby raty leasingu finansowego mogły być kwalifikowalne w okresie realizacji projektu beneficjent musi stać się właścicielem leasingowanego dobra do zakończenia okresu trwałości, co oznacza, iż wszystkie raty leasingu muszą zostać spłacone do dnia zakończenia okresu trwałości projektu.

6. **ZAKUP WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH**

W ramach kategorii kwalifikowalne są wartości niematerialne i prawne, wyłącznie gdy spełniają następujące warunki:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez beneficjenta otrzymującego pomoc tylko w zakresie prowadzonej przez niego działalności;
- muszą podlegać amortyzacji;
- należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
- muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MŚP) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych kwalifikowalne są wyłącznie do wysokości 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

7. **PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)**

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy Beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma

prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

A.3 Działanie 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań

W przypadku, gdy wsparcie na pokrycie innych kosztów niż wymienione poniżej miałyby być udzielone w formie pomocy de minimis należy pamiętać, iż maksymalna wartość pomocy de minimis otrzymanej przez jedno przedsiębiorstwo (w rozumieniu Rozporządzenia 1407/2013) w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie może przekroczyć kwoty 200 000 EUR, a w przypadku przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów - 100 000 EUR.

1. **ZAKUP USŁUG DORADCZYCH**

Zakup usług doradczych od podmiotów zewnętrznych. Zakupione usługi doradcze przez IOB świadczone muszą być na rzecz MŚP.

Usługi doradcze w szczególności dotyczyć mogą:

- zawierania umów np. : licencyjnych, sprzedaży praw własności do wynalazku objętego zgłoszeniem patentowym, o powiązaniu kooperacyjnym, o wykonanie usług badawczych, o współpracę badawczo-rozwojową, o przeniesienie autorskich praw majątkowych itp.
- pomocy w zakładaniu przedsiębiorstw odpryskowych

Maksymalna intensywność pomocy dla zakupu usług doradczych może wynosić 85%, wyłącznie w przypadku, projektów nieobjętych pomocą publiczną, lub w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, gdy kwota pomocy na usługi doradcze nie przekracza 200 000 EUR w okresie obejmującym rok podatkowy, w którym otrzymano wsparcie oraz dwa poprzednie lata podatkowe (zgodnie z art. 28 Rozporządzenia 651/2014). W przypadku, gdy kwota otrzymanej pomocy przekracza ww. pułap maksymalna intensywność pomocy może wynosić 50%.

Wydatek ten zostanie uznany za wydatek kwalifikowalny pod warunkiem, że usługi doradcze zostaną zakupione od osób trzecich na podstawie faktury, wystawionej przez osobę prawną lub osobę fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą (w uzasadnionych przypadkach także na podstawie umowy cywilno-prawnej - umowa o dzieło, umowa zlecenia).

2. **WYNAGRODZENIA**

Koszty wynagrodzeń wysoko wykwalifikowanego personelu oddelegowanego z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę bądź z dużego przedsiębiorstwa (zgodnie z art. 28 Rozporządzenia 651/2014):

- ***Wydatki na wynagrodzenie miesięczne brutto wysoko wykwalifikowanego personelu oddelegowanego z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę bądź***

z dużego przedsiębiorstwa (zgodnie z art. 28 Rozporządzenia 651/2014) zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu tj. do zapewnienia przepływu informacji pomiędzy środowiskami nauki i biznesu, identyfikacji potrzeb przedsiębiorców i potencjału rynku, dysponowania wiedzą o ofercie uczelni itp.

Wydatek ten zostanie uznany za wydatek kwalifikowalny pod następującymi warunkami:

- wysoko wykwalifikowany personel oddelegowany z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę bądź z dużego przedsiębiorstwa (zgodnie z art. 28 Rozporządzenia 651/2014) zostanie zaangażowany na potrzeby realizacji projektu w oparciu o umowę cywilno-prawną,
 - wysoko wykwalifikowany personel oddelegowany z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę bądź z dużego przedsiębiorstwa (zgodnie z art. 28 Rozporządzenia 651/2014) będzie zatrudniony wyłącznie do zadań związanych z realizacją projektu,
 - umowa o dofinansowanie projektu przewiduje kwalifikowalność wydatków na wynagrodzenia,
 - maksymalne miesięczne wynagrodzenie brutto nie może znacząco odbiegać od średniego, miesięcznego wynagrodzenia pracownika na takim samym lub zbliżonym stanowisku służbowym w danym przedsiębiorstwie. W przypadku przedsiębiorstw nie zatrudniających dotychczas pracowników na danym lub zbliżonym stanowisku, maksymalne miesięczne wynagrodzenie zatrudnianego pracownika nie może przekroczyć *dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw*. Do wyliczeń należy przyjąć ostatnie opublikowane przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw.
- **Wydatki na obciążenia publicznoprawne, nakładane na pracodawcę** w związku z wypłatą wynagrodzenia uznanego za wydatek kwalifikowalny, w tym składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

Wydatki związane z kosztami osobowymi powinny być należycie udokumentowane tj. beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia:

- zawartej umowy cywilno-prawnej i opisu stanowiska, które określają obowiązki wysoko wykwalifikowanego personelu oddelegowanego z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę bądź z dużego przedsiębiorstwa w zakresie realizacji projektu oraz rachunków do zawartych umów cywilno-prawnych
- listy płac (wraz z udokumentowaniem zapłaty wynagrodzenia),
- deklaracji ZUS, US (wraz z udokumentowaniem zapłaty)

3. **PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)**

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza

uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

A.4 Działanie 1.5 Bon na innowacje

Dofinansowanie udzielone w ramach Działania 1.5 stanowi pomoc de minimis.

1. Koszty wykonania usługi przez wykonawcę polegającej na przeprowadzeniu prac B+R w celu opracowaniu dla MŚP nowego lub znacząco ulepszanego wyrobu, usługi, technologii;
2. Koszty zakupu wyników prac B+R przeprowadzonych przez wykonawcę;
3. Koszty usług w zakresie zaawansowanych badań rynkowych i analiz przedwdrożeniowych, koszty dostępu do specjalistycznych baz danych oraz koszty usług w zakresie wykonania badań dotyczących jakości i zgodności z określonymi wymogami lub normami oraz certyfikacji nowych lub znacząco ulepszonych rozwiązań (wyłącznie w przypadku realizacji projektu z zakresu zakupu wyników prac B+R od wykonawcy lub zlecenia wykonawcy przeprowadzenia prac B+R jako dodatkowe koszty projektu);
4. Koszty eksperymentalnych prac rozwojowych, mających na celu dostosowanie technologii/procesu/produktu do specyfiki przedsiębiorstwa (wyłącznie w przypadku realizacji projektu z zakresu zakupu wyników prac B+R od wykonawcy jako koszty obligatoryjne);
5. Koszty związane z dokonaniem zgłoszenia patentowego/wzoru użytkowego (usługi doradcze świadczone przez kancelarie patentowe, usługi kancelarii patentowych w zakresie niezbędnych analiz/ekspertyz, wynagrodzenie rzeczownika patentowego, opłaty ponoszone na rzecz urzędów patentowych w okresie realizacji projektu).
6. Podatek VAT od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

Wykonawcą, o którym mowa powyżej w pkt. 1 i 2 może być:

1) jednostka naukowa w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki posiadająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- podstawowa jednostka organizacyjna uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni;

- jednostka naukowa Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk;

- instytut badawczy w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych;

- międzynarodowy instytut naukowy utworzony na podstawie odrębnych przepisów, działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- Polska Akademia Umiejętności;

- inna jednostka organizacyjna niewymieniona w pkt 1-5, będąca organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę w rozumieniu art. 2 pkt 83 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014;

2) spółka celowa uczelni, o której mowa w art. 86a ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym lub spółka celowa jednostki naukowej;

3) centrum transferu technologii uczelni, o którym mowa w art. 86 ust.1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym;

4) przedsiębiorca posiadający status centrum badawczo-rozwojowego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej;

A.5 Działanie 3.2 Instrumenty kapitałowe

1. PLATNOŚCI DOKONANE NA RZECZ OSTATECZNYCH ODBIORCÓW

- Wydatki kwalifikowalne w ramach wsparcia na rzecz ostatecznych odbiorców obejmują jedynie inwestycje, które w dniu podjęcia decyzji inwestycyjnej nie zostały fizycznie ukończone lub w pełni wdrożone.
- Nie jest brany pod uwagę do celów określania kwalifikowalności wydatków w ramach instrumentów finansowych sposób traktowania VAT na poziomie inwestycji ostatecznego odbiorcy, tzn. nie podlega rozpatrzeniu możliwość odzyskania przez niego podatku VAT.

2. KOSZTY ZARZĄDZANIA I OPŁATY ZA ZARZĄDZANIE

Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie poniesione do wysokości limitów określonych art. 13 Rozporządzenia 480/2014.

- Koszty zarządzania obejmują pozycje kosztów bezpośrednich lub pośrednich wypłaconych na podstawie dowodów poniesienia wydatków, opłaty za zarządzanie odnoszą się natomiast do uzgodnionej ceny świadczonych usług ustalonej w konkurencyjnym procesie rynkowym.
- Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie wyliczane są według metodyki opartej na wynikach. Koszty te nie przekraczają progów określonych w art. 13 Rozporządzenia 480/2014.
- Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie mogą obejmować opłaty manipulacyjne. Jednakże takie opłaty nie są kwalifikowalne, jeśli są pobierane w części lub w całości od ostatecznych odbiorców.
- Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie, w tym te związane z pracami przygotowawczymi dotyczącymi instrumentu finansowego przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, są kwalifikowalne od daty zawarcia umowy o dofinansowanie.

Za wydatki kwalifikowalne w ramach instrumentów finansowych mogą zostać uznane także wydatki, o których mowa w rozdz. E.3.2 niniejszych *Wytycznych*, przewidziane do poniesienia po zakończeniu okresu kwalifikowalności.

A.6 Działanie 3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe

1. NIERUCHOMOŚCI

W tym:

- Zakup nieruchomości zabudowanej, budynkowej lub lokalowej,
- Zakup nieruchomości gruntowej niezabudowanej,
- Dzierżawa/najem nieruchomości.

W ramach kategorii kosztów „Nieruchomości” kosztu kwalifikowalnego nie stanowi zakup lokalu mieszkalnego oraz zakup prawa wieczystego użytkowania

Łączna kwota wydatków w ramach kategorii „Nieruchomości”, ujęta w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekraczać 10% wartości kosztów kwalifikowalnych (po wyłączeniu kosztu kwalifikowalnego nieruchomości), w przypadku terenów przemysłowych oraz terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%.

Zgodnie z art. 14 ust. 3 Rozporządzenia 651/2014 pomoc może być przyznana na inwestycję początkową, co oznacza inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe. Wydatek na zakup nieruchomości zabudowanej, budynkowej lub lokalowej jest kwalifikowalny wyłącznie, gdy zakup nastąpi po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zgodnie z definicją „rozpoczęcia prac” nie stanowi zakup gruntu. W związku z tym, zakup nieruchomości gruntowej może stanowić koszt kwalifikowalny również w przypadku, gdy grunt został nabyty przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie. Zakup gruntu kwalifikowalny jest, gdy został nabyty nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Koszty najmu/dzierżawy mogą zostać uznane za kwalifikowane **w okresie realizacji projektu**, również w przypadku gdy wnioskodawca rozpoczął najem/dzierżawę przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zakup nieruchomości kwalifikuje się do dofinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- cena nabycia nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, a jej wartość potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę;
- wartość nieruchomości powinna być określona na dzień jej zakupu;
- nabyta nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu i kwalifikowalna wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystywana do celów realizacji projektu;
- zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie;
- została nabyta na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

Koszty dzierżawy/najmu nieruchomości kwalifikują się do dofinansowania, jeżeli umowa dzierżawy/najmu została zawarta z osobami trzecimi niepowiązanymi z wnioskodawcą oraz dzierżawa/najem trwa co najmniej przez okres realizacji oraz trwałości projektu.

W ramach kosztów kwalifikowanych można ująć wyłącznie koszty dzierżawy/najmu ponoszone przez wnioskodawcę w okresie realizacji projektu.

W przypadku, gdy dzierżawiona/najmowana nieruchomość jest wykorzystywana przez wnioskodawcę do innych celów niż te związane z realizacją projektu, kwalifikowane są wyłącznie koszty dzierżawy/najmu nieruchomości określone w oparciu o faktyczną powierzchnię nieruchomości, która w całości będzie przeznaczona na realizację projektu. Koszty dzierżawy/najmu powierzchni przeznaczonej na realizację projektu należy obliczyć proporcjonalnie do udziału określonej powierzchni przeznaczonej na potrzeby projektu w całkowitej powierzchni użytkowej dzierżawionej/najmowanej nieruchomości.

2. **MATERIAŁY I ROBOTY BUDOWLANE**

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty materiałów i robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Materiały i roboty budowlane mogą stanowić koszt kwalifikowalny, pod warunkiem, że:

- są niezbędnym elementem projektu,
- zostały skalkulowane zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym*
- zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie

Do robót budowlanych kwalifikujących się do wsparcia zaliczamy w szczególności: prace budowlano-montażowe, prace konserwacyjne, prace wykończeniowe.

Łączna wartość zakupywanych w ramach projektu materiałów i robót budowlanych, ujętych w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekraczać 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych.

Łączna wartość kosztów kwalifikowalnych ujętych w kategorii „Materiały i roboty budowlane” wraz z kosztami ujętymi w kategorii „Nieruchomości”, również nie może przekraczać 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych.

3. **ZAKUP NOWEGO ŚRODKA TRWAŁEGO**

Wydatkiem kwalifikowalnym jest zakup środka trwałego bezpośrednio powiązanego z przedmiotem projektu tj. maszyny, urządzenia i inne rzeczy oraz ulepszenia w obcych środkach trwałych (z wyłączeniem środków transportu) – liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości, czyli zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych i amortyzowany. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać

własnością beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych oznaczają nakłady poniesione na obcy środek trwały, który nie jest własnością wnioskodawcy, ale jest przez wnioskodawcę użytkowany na podstawie zawartej umowy najmu, dzierżawy czy innej o podobnym charakterze. Ulepszenie obcego środka trwałego nastąpi, gdy suma wydatków poniesionych przez wnioskodawcę na przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację obcego środka trwałego przekroczy w danym roku podatkowym 3.500 zł, a wydatki te spowodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do wartości z dnia przyjęcia go do użytkowania. Na wykonanie tych prac zgodę powinien wyrazić właściciel danego środka trwałego. W powyższym przypadku obcy środek trwały podlegający ulepszeniu musi być najmowany/dzierżawiony przynajmniej przez okres realizacji i trwałości projektu.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego, tj. koszty dostawy, montażu i uruchomienia stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

Transakcja zakupu środka trwałego oraz koszty ulepszenia w obcych środkach trwałych muszą być przeprowadzane na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

Zakup środka trwałego jest wydatkiem kwalifikowalnym, jedynie w sytuacji, gdy beneficjent nie dysponuje aparaturą/środkiem trwałym który mógłby zostać użyty zamiennie.

4. ZAKUP UŻYWANEGO ŚRODKA TRWAŁEGO

Wydatki poniesione na zakup używanych środków trwałych są kwalifikowalne, jeśli spełnione są wszystkie wymienione poniżej warunki:

- sprzedający środek trwały wystawił deklarację określającą jego pochodzenie,
- sprzedający środek trwały potwierdził w deklaracji, że dany środek nie był w okresie poprzednich 7 lat (10 lat w przypadku nieruchomości) współfinansowany z pomocy UE lub w ramach dotacji z krajowych środków publicznych,
- cena zakupu używanego środka trwałego nie przekracza jego wartości rynkowej i jest niższa niż koszt podobnego nowego sprzętu,
- środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy. Używany sprzęt powinien poprawiać standard poziomu technologicznego. Zakup używanych środków trwałych nie powinien ograniczać się do zastąpienia urządzeń wycofywanych przez urządzenia o identycznych parametrach i osiągnięciach,
- środek trwały będzie włączony do ewidencji środków trwałych beneficjenta oraz wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości,
- używany środek trwały zostanie zakupiony wyłącznie przy wykorzystaniu finansowania w formie kredytu inwestycyjnego/pożyczki inwestycyjnej lub leasingu finansowego.

Koszty uboczne zakupu używanego środka trwałego tj. koszty dostawy, montażu i uruchomienia stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

5. RATY SPŁAT WARTOŚCI POCZĄTKOWEJ ŚRODKA TRWAŁEGO

W ramach kategorii kwalifikowalne są raty spłat wartości początkowej środka trwałego (z wyłączeniem środków transportu) przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzące do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat kapitałowych przypadających do zapłaty do dnia zakończenia finansowego realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów.

Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty na fakturze lub innym dowodzie księgowym, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

Aby raty leasingu finansowego mogły być kwalifikowalne w okresie realizacji projektu Beneficjent musi stać się właścicielem leasingowanego dobra do zakończenia okresu trwałości, co oznacza, iż wszystkie raty leasingu muszą zostać spłacone do dnia zakończenia okresu trwałości projektu.

6. ZAKUP WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH

W ramach kategorii kwalifikowalne są wartości niematerialne i prawne, wyłącznie gdy spełniają następujące warunki:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez beneficjenta otrzymującego pomoc tylko w zakresie prowadzonej przez niego działalności;
- muszą podlegać amortyzacji;
- należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
- muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MŚP) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

7. PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

A.7 Działanie 3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku

W przypadku, gdy wsparcie na pokrycie innych kosztów niż wymienione poniżej miałyby być udzielone w formie pomocy de minimis należy pamiętać, iż maksymalna wartość pomocy de minimis otrzymanej przez jedno przedsiębiorstwo (w rozumieniu Rozporządzenia 1407/2013) w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie może przekroczyć kwoty 200 000 EUR, a w przypadku przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów - 100 000 EUR.

1. **ZAKUP NOWEGO ŚRODKA TRWAŁEGO**

Wydatkiem kwalifikowalnym jest zakup środka trwałego bezpośrednio powiązanego z przedmiotem projektu tj. maszyny, urządzenia i inne rzeczy oraz ulepszenia w obcych środkach trwałych (z wyłączeniem środków transportu) – liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości, czyli zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych i amortyzowany. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego tj. koszty dostawy, montażu i uruchomienia stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

Koszty zakupu środka trwałego są kwalifikowalne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

1. transakcja zakupu środka trwałego musi być przeprowadzana na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
2. beneficjent nie dysponuje aparaturą/środkiem trwałym, który mógłby zostać użyty zamiennie;
3. działalność IOB wpisuje się w regionalną strategię inteligentnej specjalizacji;
4. IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach projektu;
5. projekt jest współfinansowany ze źródeł prywatnych;
6. w ramach projektu nie jest powielana dostępna infrastruktura IOB o podobnym profilu zlokalizowana w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany.

2. **RATY SPŁAT WARTOŚCI POCZĄTKOWEJ ŚRODKA TRWAŁEGO**

W ramach kategorii kwalifikowalne są raty spłat wartości początkowej środka trwałego (z wyłączeniem środków transportu) przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzące do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat kapitałowych przypadających do zapłaty do dnia zakończenia finansowego realizacji projektu.

Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów.

Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty na fakturze lub innym dowodzie księgowym, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywów. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

Aby raty leasingu finansowego mogły być kwalifikowalne w okresie realizacji projektu beneficjent musi stać się właścicielem leasingowanego dobra do zakończenia okresu trwałości, co oznacza, iż wszystkie raty leasingu muszą zostać spłacone do dnia zakończenia okresu trwałości projektu.

3. **ZAKUP WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH**

W ramach kategorii kwalifikowalne są wartości niematerialne i prawne, wyłącznie gdy spełniają następujące warunki:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez beneficjenta otrzymującego pomoc tylko w zakresie prowadzonej przez niego działalności;
- muszą podlegać amortyzacji;
- należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
- muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MŚP) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych kwalifikowalne są wyłącznie do wysokości 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

4. **PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)**

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

A.8 Działanie 3.5 Bon na doradztwo

1. ZAKUP USŁUG DORADCZYCH

W ramach kategorii kwalifikowalny jest zakup następujących usług doradczych

- Usługi doradcze w zakresie prawa własności intelektualnej, w tym w zakresie m.in.:
 - a. zasad ochrony poszczególnych kategorii praw własności intelektualnej
 - b. wyboru najkorzystniejszej metody ochrony własności intelektualnej
 - c. terytorialności praw własności intelektualnej oraz wyboru zasięgu ochrony praw własności intelektualnej pod względem terytorialnym
 - d. dzierżawy i przenoszenia własności intelektualnej
 - e. wnoszenia własności intelektualnej, w tym autorskich praw majątkowych i patentów jako wkładu niepieniężnego do spółki kapitałowej (tzw. aport)
 - f. wyceny własności intelektualnej
 - g. zgłoszenia wynalazku, w celu uzyskania patentu
 - h. uzyskiwania i zbywania patentów
 - i. wyboru rodzaju licencji, jej udzielania oraz zawierania umów licencyjnych
 - j. rejestracji wzoru przemysłowego i praw wynikających z rejestracji

- Usługi doradcze w zakresie zarządzania wzornictwem przemysłowym, w tym w zakresie m.in.:
 - a. oceny stopnia wykorzystania wzornictwa przemysłowego w produktach przedsiębiorstwa
 - b. oceny wpływu stosowania wzornictwa przemysłowego w przedsiębiorstwie w celu wytworzenia atrakcyjnego, innowacyjnego wyrobu na wzrost sprzedaży i zysków, wzrost konkurencyjności, poszerzenie rynków zbytu, poprawę wizerunku firmy na rynku
 - c. ukierunkowywania w przedsiębiorstwie wzornictwa przemysłowego w branżach przemysłowych (tekstylna, odzież, obuwie, meble, opakowania, reklama produktów itp.), w tym wprowadzenia zmian stopnia wykorzystania wzornictwa przemysłowego
 - d. wprowadzenia w przedsiębiorstwie zmian w zakresie użytkowanych wzorów przemysłowych np. zmian całkowitych (wprowadzenie całkowicie nowego wzoru przemysłowego), modernizacji głębokiej, polegającej na dokonaniu zmian we wzorze przemysłowym, lecz w ramach stosowanej konwencji stylistyczno-estetycznej, modernizacji powierzchniowej (przeprojektowania), np. korekty kształtu, koloru przy zachowaniu istoty użytkowej, technicznej i sytuacji rynkowej produktu
 - e. projektowania artystycznego wzorów przemysłowych, zgodnie z koncepcją artystyczną, zasadami ergonomii, wymogami techniki, przemianami życia współczesnego oraz potrzebami rynku
 - f. dostosowania wzornictwa przemysłowego przedsiębiorstwa do trendów we wzornictwie krajowym, światowym w celu rozszerzenia rynków
 - g. opracowania przez przedsiębiorstwo złożań funkcjonalnych, użytkowych, technicznych, rynkowych na potrzeby wzornictwa przemysłowego w przedsiębiorstwie
 - h. opracowania projektu wzorniczego, wykonania dokumentacji projektu wzorniczego oraz dokumentacji do realizacji prototypu projektu wzorniczego

➤ **Usługi doradcze w zakresie prawa zamówień publicznych, w tym zakresie m.in.:**

- a. procedur wydatkowania środków publicznych (sposobów wyłonienia wykonawców oraz zasad zawierania umów)
- b. zasad udzielania zamówień publicznych i wyboru trybu udzielania zamówień
- c. zasad udzielania zamówień publicznych i ich stosowania przez przedsiębiorstwa w tym: zasad równego traktowania wykonawców, zasad bezstronności i obiektywizmu, zasad uczciwej konkurencji, zasad jawności, zasad pisemności postępowania
- d. środków ochrony prawnej w zakresie prawa zamówień publicznych
- e. form zamówień publicznych, w tym w szczególności w zakresie udzielania i wykonywania koncesji na roboty budowlane lub usługi
- f. postępowania w przypadku naruszeń prawa zamówień publicznych
- g. doboru kryteriów wyboru ofert

➤ **Usługi doradcze w zakresie optymalizacji kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, w tym zakresie m.in.:**

- a. skuteczności i wyboru odpowiednich metod i narzędzi optymalizacji kosztów prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwo
- b. identyfikacji źródeł nieefektywności tj. doradztwo w zakresie wstępnej diagnozy, dzięki której możliwe będzie określenie głównych obszarów, które można usprawnić (procesy wewnętrzne, procesy zewnętrzne, zaplecze technologiczne, zapotrzebowanie na surowce i energię, koszty jednostkowe surowców lub energii) oraz możliwe będzie określenie priorytetów optymalizacji kosztów.
- c. określenia celu jaki stawia sobie firma tzn. jakiego obszaru firmy optymalizacja ma dotyczyć (cała firma, oddział, dział), jakich efektów finansowych się spodziewać i w jakim czasie mogą one zostać osiągnięte, jakie warunki krytyczne muszą zostać zachowane (jakość produktu, terminy realizacji zamówień, itp.), jaką kwotę inwestycji należałoby przeznaczyć na poprawienie efektywności kosztowej w zdefiniowanym zakresie.
- d. szczegółowej analizy, polegającej na precyzyjnym zbadaniu zdefiniowanych wcześniej obszarów, zlokalizowaniu przyczyn powstawania nieefektywności i zbadania relacji przyczynowo-skutkowych z innymi obszarami działalności firmy, które w bezpośredni lub pośredni sposób mogą wpływać na efektywność obszarów poddanych optymalizacji.
- e. przygotowania planu działań optymalizacyjnych na podstawie wcześniej przeprowadzonej analizy, w odniesieniu zarówno do badanych obszarów jak też tych, które mają na nie bezpośredni lub pośredni wpływ
- f. określenia priorytetów i terminów realizacji poszczególnych działań, osób odpowiedzialnych, kosztów oraz sposobów monitorowania wdrożenia optymalizacji kosztów w przedsiębiorstwie;
- g. analizy ryzyka projektowego i przygotowania planu przeciwdziałania dotyczącego optymalizacji kosztów w przedsiębiorstwie
- h. przygotowania pracowników przedsiębiorstwa do zmian (zarządzanie zmianą) w celu eliminacji zjawiska oporu przed zmianą

- i. wdrożenia planu działań dotyczących optymalizacji kosztów w przedsiębiorstwie, monitorowania wdrożenia w oparciu o określony wcześniej sposób monitorowania i wprowadzania korekt w przypadku wystąpienia niepożądanych odchyleń.
- j. oceny stopnia realizacji zakładanych celów oraz przebiegu wdrożenia optymalizacji kosztów w przedsiębiorstwie.

➤ **Usługi doradcze w zakresie procesów przekształceniowych spółek (zmiana formy prawnej, fuzje, podział spółek), w tym zakresie m.in.:**

- a. przygotowania planu przekształcenia/podziału/połączenia;
- b. wyceny przedsiębiorstw dla celów przekształceniowych;
- c. sporządzania analiz prawno-podatkowych skutków przekształcenia,
- d. przygotowania sprawozdań zarządów przedsiębiorstw przekształcających się, uzasadniających ich przekształcenie;
- e. przygotowania dokumentacji zmierzającej do dokonania zmian w księgach wieczystych lub rejestrach, dokonania cesji praw i obowiązków, przejęcia uprawnień wynikających z zezwoleń, koncesji, ulg oraz praw autorskich i im podobnych przysługujących przekształcającym się przedsiębiorcom;
- f. doradztwo na kolejnych etapach przekształcania się przedsiębiorstw, zakończone postanowieniem sądu rejestrowego o dokonanym przekształceniu przedsiębiorstw.

➤ **Usługi doradcze w zakresie jakości, w tym zakresie m.in.:**

- a. projektowanie, wdrażanie i doskonalenie systemów zarządzania jakością, zarządzania środowiskowego lub bezpieczeństwem i higieną pracy;
- b. uzyskiwanie i odnawianie certyfikatów zgodności dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej lub kwalifikacji personelu;
- c. wydawanie deklaracji zgodności producenta w zakresie określonym w pkt. b powyżej;
- d. zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Wydatek ten zostanie uznany za wydatek kwalifikowalny pod warunkiem, że usługi doradcze zostaną zakupione od osób trzecich na podstawie faktury, wystawionej przez osobę prawną lub osobę fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą lub na podstawie zawartej umowy cywilno-prawnej - umowa o dzieło, umowa zlecenia.

W przypadku zakupu usług doradczych na podstawie umowy cywilno-prawnej wydatki powinny być należycie udokumentowane tj. beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia:

- zawartej umowy cywilno-prawnej i opisu stanowiska, które określają obowiązki stron umowy w zakresie realizacji projektu oraz rachunków do zawartych umów cywilno-prawnych
- deklaracji ZUS, US (wraz z udokumentowaniem zapłaty).

A.9 Działanie 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP

Katalog kosztów kwalifikowalnych dla projektów inwestycyjnych w ramach Działania 3.7

1. NIERUCHOMOŚCI

W tym:

- Zakup nieruchomości zabudowanej, budynkowej lub lokalowej,
- Zakup nieruchomości gruntowej niezabudowanej,
- Dzierżawa/najem nieruchomości.

W ramach kategorii kosztów „Nieruchomości” kosztu kwalifikowalnego nie stanowi zakup lokalu mieszkalnego oraz zakup prawa wieczystego użytkowania

Łączna kwota wydatków w ramach kategorii „Nieruchomości”, ujęta w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekraczać 10% wartości kosztów kwalifikowalnych (po wyłączeniu kosztu kwalifikowalnego nieruchomości), w przypadku terenów przemysłowych oraz terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%.

Zgodnie z art. 14 ust. 3 Rozporządzenia 651/2014 pomoc może być przyznana na inwestycję początkową, co oznacza inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe. Wydatek na zakup nieruchomości zabudowanej, budynkowej lub lokalowej jest kwalifikowalny wyłącznie, gdy zakup nastąpi po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zgodnie z definicją „rozpoczęcia prac” nie stanowi zakup gruntu. W związku z tym, zakup nieruchomości gruntowej może stanowić koszt kwalifikowalny również w przypadku, gdy grunt został nabyty przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie. Zakup gruntu kwalifikowalny jest, gdy został nabyty nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Koszty najmu/dzierżawy mogą zostać uznane za kwalifikowane **w okresie realizacji projektu**, również w przypadku gdy wnioskodawca rozpoczął najem/dzierżawę przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Zakup nieruchomości kwalifikuje się do dofinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- cena nabycia nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, a jej wartość potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę;
- wartość nieruchomości powinna być określona na dzień jej zakupu;
- nabyta nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu i kwalifikowalna wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystywana do celów realizacji projektu;
- zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie;
- została nabyta na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

Koszty dzierżawy/najmu nieruchomości kwalifikują się do dofinansowania, jeżeli umowa dzierżawy/najmu została zawarta z osobami trzecimi niepowiązanymi z wnioskodawcą oraz dzierżawa/najem trwa co najmniej przez okres realizacji oraz trwałości projektu.

W ramach kosztów kwalifikowalnych można ująć wyłącznie koszty dzierżawy/najmu ponoszone przez wnioskodawcę w okresie realizacji projektu.

W przypadku, gdy najmowana/dzierżawiona nieruchomość jest wykorzystywana przez wnioskodawcę do innych celów niż te związane z realizacją projektu, kwalifikowalne są wyłącznie koszty dzierżawy/najmu nieruchomości określone w oparciu o faktyczną powierzchnię nieruchomości, która w całości będzie przeznaczona na realizację projektu. Koszty dzierżawy/najmu powierzchni przeznaczonej na realizację projektu należy obliczyć proporcjonalnie do udziału określonej powierzchni przeznaczonej na potrzeby projektu w całkowitej powierzchni użytkowej dzierżawionej/najmowanej nieruchomości.

2. MATERIAŁY I ROBOTY BUDOWLANE

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty materiałów i robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Materiały i roboty budowlane mogą stanowić koszt kwalifikowalny, pod warunkiem, że:

- są niezbędnym elementem projektu,
- zostały skalkulowane zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym*
- zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie

Do robót budowlanych kwalifikujących się do wsparcia zaliczamy w szczególności: prace budowlano-montażowe, prace konserwacyjne, prace wykończeniowe.

Łączna wartość zakupywanych w ramach projektu materiałów i robót budowlanych, ujętych w kosztach kwalifikowalnych, nie może przekraczać 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych.

Łączna wartość kosztów kwalifikowalnych ujętych w kategorii „Materiały i roboty budowlane” wraz z kosztami ujętymi w kategorii „Nieruchomości”, również nie może przekraczać 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych.

3. ZAKUP NOWEGO ŚRODKA TRWAŁEGO

Wydatkiem kwalifikowalnym jest zakup nowego środka trwałego bezpośrednio powiązanego z przedmiotem projektu tj. maszyny, urządzenia i inne rzeczy oraz ulepszenia w obcych środkach trwałych – liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości, czyli zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych i amortyzowany. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych oznaczają nakłady poniesione na obcy środek trwały, który nie jest własnością wnioskodawcy, ale jest przez wnioskodawcę użytkowany na podstawie zawartej umowy najmu, dzierżawy czy innej o podobnym charakterze. Ulepszenie obcego środka trwałego nastąpi, gdy suma wydatków poniesionych przez wnioskodawcę na przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację obcego środka trwałego przekroczy w danym roku podatkowym 3.500 zł, a wydatki te spowodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do wartości z dnia przyjęcia go do używania. Na wykonanie tych prac zgodę powinien wyrazić właściciel danego środka trwałego. W powyższym przypadku obcy środek trwały podlegający ulepszeniu musi być najmowany/dzierżawiony przynajmniej przez okres realizacji i trwałości projektu.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego tj. koszty dostawy, montażu i uruchomienia stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

Transakcja zakupu środka trwałego oraz koszty ulepszenia w obcych środkach trwałych muszą być przeprowadzane na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

Zakup środka trwałego jest wydatkiem kwalifikowalnym, jedynie w sytuacji gdy beneficjent nie dysponuje aparaturą/środkiem trwałym który mógłby zostać użyty zamiennie.

W ramach zakupu nowych środków trwałych, kwalifikowalne są następujące środki transportu:

1. Samochody ciężarowe - pojazdy samochodowe o ładowności powyżej 3,5 ton (KŚT – 742).
2. Ciągniki samochodowe (KŚT – 746) wyłącznie z naczepą do przewozu towarów (KŚT – 747).
3. Wózki jezdniowe (KŚT – 760, 761, 762, 763, 764, 768).

4. ZAKUP UŻYWANEGO ŚRODKA TRWAŁEGO

Wydatki poniesione na zakup używanych środków trwałych są kwalifikowalne, jeśli spełnione są wszystkie wymienione poniżej warunki:

- sprzedający środek trwały wystawił deklarację określającą jego pochodzenie,
- sprzedający środek trwały potwierdził w deklaracji, że dany środek nie był w okresie poprzednich 7 lat (10 lat w przypadku nieruchomości) współfinansowany z pomocy UE lub w ramach dotacji z krajowych środków publicznych,
- cena zakupu używanego środka trwałego nie przekracza jego wartości rynkowej i jest niższa niż koszt podobnego nowego sprzętu,
- środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy. Używany sprzęt powinien poprawiać standard poziomu technologicznego. Zakup używanych środków trwałych nie powinien ograniczać się do zastąpienia urządzeń wycofywanych przez urządzenia o identycznych parametrach i osiągnięciach,

- środek trwały będzie włączony do ewidencji środków trwałych beneficjenta oraz wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości,
- używany środek trwały zostanie zakupiony wyłącznie przy wykorzystaniu finansowania w formie kredytu inwestycyjnego/pożyczki inwestycyjnej lub leasingu finansowego.

Koszty uboczne zakupu używanego środka trwałego tj. koszty dostawy, montażu i uruchomienia stanowią koszt niekwalifikowalny projektu.

W ramach zakupu używanych środków trwałych, kwalifikowalne są następujące używane środki transportu:

- Samochody ciężarowe - pojazdy samochodowe o ładowności powyżej 3,5 ton (KŚT – 742)
- Ciągniki samochodowe (KŚT – 746) wyłącznie z naczepą do przewozu towarów (KŚT – 747)
- Wózki jezdniowe (KŚT – 760, 761, 762, 763, 764, 768)

5. RATY SPŁAT WARTOŚCI POCZĄTKOWEJ ŚRODKA TRWAŁEGO

W ramach kategorii kwalifikowalne są raty spłat wartości początkowej środka trwałego (zgodnego z katalogiem środków trwałych i kwalifikowalnego dla danego Działania określonego w niniejszych Wytycznych) przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzące do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat kapitałowych przypadających do zapłaty do dnia zakończenia finansowego realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów.

Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty na fakturze lub innym dowodzie księgowym, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

Aby raty leasingu finansowego mogły być kwalifikowalne w okresie realizacji projektu beneficjent musi stać się właścicielem leasingowanego dobra do zakończenia okresu trwałości, co oznacza, iż wszystkie raty leasingu muszą zostać spłacone do dnia zakończenia okresu trwałości projektu.

6. ZAKUP WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH

W ramach kategorii kwalifikowalne są wartości niematerialne i prawne, wyłącznie gdy spełniają następujące warunki:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez beneficjenta otrzymującego pomoc tylko w zakresie prowadzonej przez niego działalności;
- muszą podlegać amortyzacji;
- należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
- muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MŚP) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

7. PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

KATALOG KOSZTÓW KWALIFIKOWALNYCH DLA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W RAMACH DZIAŁANIA 3.7.

1. PŁATNOŚCI DOKONANE NA RZECZ OSTATECZNYCH ODBIORCÓW

- Wydatki kwalifikowalne w ramach wsparcia na rzecz ostatecznych odbiorców obejmują jedynie inwestycje, które w dniu podjęcia decyzji inwestycyjnej nie zostały fizycznie ukończone lub w pełni wdrożone.
- Nie jest brany pod uwagę do celów określania kwalifikowalności wydatków w ramach instrumentów finansowych sposób traktowania VAT na poziomie inwestycji ostatecznego odbiorcy, tzn. nie podlega rozpatrzeniu możliwość odzyskania przez niego podatku VAT.

2. ZASOBY ZAANGAŻOWANE W RAMACH UMÓW GWARANCYJNYCH

Zasoby zaangażowane w ramach umów gwarancyjnych zaległych lub takich, których termin zapadalności już upłynął, w celu pokrycia ewentualnych strat wynikających z żądania wypłaty środków z gwarancji.

3. KOSZTY ZARZĄDZANIA I OPŁATY ZA ZARZĄDZANIE

Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie poniesione do wysokości limitów określonych art. 13 Rozporządzenia 480/2014.

- Koszty zarządzania obejmują pozycje kosztów bezpośrednich lub pośrednich wypłaconych na podstawie dowodów poniesienia wydatków, opłaty za zarządzanie odnoszą się natomiast do uzgodnionej ceny świadczonych usług ustalonej w konkurencyjnym procesie rynkowym.
- Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie wyliczane są według metodyki opartej na wynikach. Koszty te nie przekraczają progów określonych w art. 13 Rozporządzenia 480/2014.
- Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie mogą obejmować opłaty manipulacyjne. Jednakże takie opłaty nie są kwalifikowalne, jeśli są pobierane w części lub w całości od ostatecznych odbiorców.
- Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie, w tym te związane z pracami przygotowawczymi dotyczącymi instrumentu finansowego przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, są kwalifikowalne od daty zawarcia umowy o dofinansowanie.

Za wydatki kwalifikowalne w ramach instrumentów finansowych mogą zostać uznane także wydatki, o których mowa w rozdz. E.3.2 niniejszych *Wytycznych*, przewidziane do poniesienia po zakończeniu okresu kwalifikowalności.

A.10 Działanie 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach

W przypadku inwestycji w układy wysokosprawnej kogeneracji kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji w urządzenia służące do tego by instalacja mogła funkcjonować jako wysokosprawna instalacja kogeneracyjna, w porównaniu z konwencjonalną instalacją energii elektrycznej lub grzewczej o takiej samej mocy lub dodatkowe koszty inwestycji na modernizację w celu uzyskania wyższej sprawności, w przypadku gdy istniejąca instalacja spełnia już próg wysokiej sprawności.

W przypadku inwestycji dotyczących jednostek wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do propagowania wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Ustala się je w następujący sposób:

1. w przypadku gdy koszty inwestycji w produkcję energii ze źródeł odnawialnych można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, na przykład jako łatwy do wyodrębnienia dodatkowy element w już istniejącym obiekcie, taki koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych stanowi koszty kwalifikowalne;
2. w przypadku gdy koszty inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych można określić poprzez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została aby przeprowadzona w przypadku braku pomocy, taka różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych i stanowi koszty kwalifikowalne;
3. w przypadku niektórych małych instalacji, gdzie nie można określić mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, gdyż nie istnieją zakłady o ograniczonej wielkości, koszty kwalifikowalne stanowią całkowite koszty inwestycji w celu osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

1. **PRACE PRZYGOTOWAWCZE**

Koszty prac przygotowawczych kwalifikowalne są, gdy zostały poniesione nie wcześniej niż 1 stycznia 2014 r.

W ramach prac przygotowawczych kwalifikowalne są koszty opracowania projektu budowlanego oraz raportu środowiskowego.

Koszty prac przygotowawczych objęte są pomocą de minimis.

2. **MATERIAŁY I ROBOTY BUDOWLANE**

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty materiałów i robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Materiały i roboty budowlane mogą stanowić koszt kwalifikowalny, pod warunkiem, że:

- są niezbędnym elementem projektu,
- zostały skalkulowane zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym*
- zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie.

3. **ZAKUP NOWEGO ŚRODKA TRWAŁEGO**

Wydatkiem kwalifikowalnym jest zakup środka trwałego bezpośrednio powiązanego z przedmiotem projektu tj. maszyny, urządzenia i inne rzeczy (z wyłączeniem środków transportu) liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości, czyli zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych i amortyzowany. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego takie jak montaż i uruchomienie mogą stanowić koszt kwalifikowalny.

Transakcja zakupu środka trwałego musi być przeprowadzana na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

4. **RATY SPŁAT WARTOŚCI POCZĄTKOWEJ ŚRODKA TRWAŁEGO**

W ramach kategorii kwalifikowalne są raty spłat wartości początkowej środka trwałego (z wyłączeniem środków transportu) przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzące do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat kapitałowych przypadających do zapłaty do dnia zakończenia finansowego realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów.

Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty na fakturze lub innym dowodzie księgowym, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

Aby raty leasingu finansowego mogły być kwalifikowalne w okresie realizacji projektu beneficjent musi stać się właścicielem leasingowanego dobra do zakończenia okresu trwałości, co oznacza, iż wszystkie raty leasingu muszą zostać spłacone do dnia zakończenia okresu trwałości projektu.

5. **ZAKUP WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH**

W ramach kategorii kwalifikowalne są wartości niematerialne i prawne, wyłącznie gdy spełniają następujące warunki:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez beneficjenta otrzymującego pomoc tylko w zakresie prowadzonej przez niego działalności;
- muszą podlegać amortyzacji;
- należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
- muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MŚP) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych kwalifikowalne są wyłącznie do wysokości 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

6. **PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)**

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

A.11 Działanie 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw

W ramach Działania 5.1 za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do osiągnięcia wyższego poziomu efektywności energetycznej. Ustala się je w następujący sposób:

1. Jeżeli koszty inwestycji w efektywność energetyczną można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty związane z efektywnością energetyczną.
2. W innych przypadkach koszty inwestycji w efektywność energetyczną określa się poprzez odniesienie do podobnej, mniej efektywnej energetycznie inwestycji, która prawdopodobnie została przeprowadzona w przypadku braku pomocy. Różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z efektywnością energetyczną i stanowi koszty kwalifikowalne.

Koszty związane bezpośrednio z poprawą efektywności energetycznej objęte są pomocą publiczną, do której zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015

r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

Pozostałe koszty (koszty prac przygotowawczych oraz koszty związane z zastosowaniem instalacji odnawialnych źródeł energii) mogą stanowić koszty kwalifikowane, na które udzielana pomoc ma charakter pomocy de minimis, do której ma zastosowanie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych.

1. **PRACE PRZYGOTOWAWCZE**

Koszty prac przygotowawczych kwalifikowalne są, gdy zostały poniesione nie wcześniej niż 1 stycznia 2014 r.

W ramach prac przygotowawczych kwalifikowalne są koszty opracowania projektu budowlanego, opracowania audytu energetycznego oraz sporządzenia raportu ws. oceny oddziaływania na środowisko.

Wartość kosztów kwalifikowalnych prac przygotowawczych nie może przekroczyć 5% wartości wnioskowanego wsparcia.

Koszty prac przygotowawczych w całości objęte są pomocą de minimis.

2. **MATERIAŁY I ROBOTY BUDOWLANE**

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty materiałów i robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Materiały i roboty budowlane mogą stanowić koszt kwalifikowalny, pod warunkiem, że:

- są niezbędnym elementem projektu,
- zostały skalkulowane zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym*
- zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie

3. **ZAKUP NOWEGO ŚRODKA TRWAŁEGO**

Wydatkiem kwalifikowalnym jest zakup środka trwałego bezpośrednio powiązanego z przedmiotem projektu tj. maszyny, urządzenia i inne rzeczy oraz ulepszenia w obcych środkach trwałych – liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości, czyli zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych i amortyzowany. Majątek wytworzony

w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych oznaczają nakłady poniesione na obcy środek trwały, który nie jest własnością wnioskodawcy, ale jest przez wnioskodawcę użytkowany na podstawie zawartej umowy najmu, dzierżawy czy innej o podobnym charakterze. Ulepszenie obcego środka trwałego nastąpi, gdy suma wydatków poniesionych przez wnioskodawcę na przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję, adaptację lub modernizację obcego środka trwałego przekroczy w danym roku podatkowym 3.500 zł, a wydatki te spowodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do wartości z dnia przyjęcia go do użytkowania. Na wykonanie tych prac zgodę powinien wyrazić właściciel danego środka trwałego. W powyższym przypadku obcy środek trwały podlegający ulepszeniu musi być najmowany/dzierżawiony przynajmniej przez okres realizacji i trwałości projektu.

Transakcja zakupu środka trwałego oraz koszty ulepszenia w obcych środkach trwałych muszą być przeprowadzane na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą.

4. RATY SPŁAT WARTOŚCI POCZĄTKOWEJ ŚRODKA TRWAŁEGO

W ramach kategorii kwalifikowalne są raty spłat wartości początkowej środka trwałego (z wyłączeniem środków transportu) przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzące do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat kapitałowych przypadających do zapłaty do dnia zakończenia finansowego realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów.

Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty na fakturze lub innym dowodzie księgowym, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

Aby raty leasingu finansowego mogły być kwalifikowalne w okresie realizacji projektu beneficjent musi stać się właścicielem leasingowanego dobra do zakończenia okresu trwałości, co oznacza, iż wszystkie raty leasingu muszą zostać spłacone do dnia zakończenia okresu trwałości projektu.

5. ZAKUP WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH

W ramach kategorii kwalifikowalne są wartości niematerialne i prawne, wyłącznie gdy spełniają następujące warunki:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez Beneficjenta otrzymującego pomoc tylko w zakresie prowadzonej przez niego działalności;
- muszą podlegać amortyzacji;

- należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
- muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MŚP) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych kwalifikowalne są wyłącznie do wysokości 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

6. **PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG (VAT)**

Podatek VAT może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

B. KATALOG KOSZTÓW NIEKWALIFIKOWALNYCH

B.1 Ogólne koszty niekwalifikowalne

1. Koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności
2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut
3. Koszty odsetek od zadłużenia
4. Koszty pożyczki lub kredytu zaciągniętego na prefinansowanie dotacji
5. Kary i grzywny, mandaty, opłaty i odsetki karne
6. Koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd
7. Koszty poniesione niezgodnie z Ustawą Prawo zamówień publicznych
8. Wydatki ponoszone przez beneficjentów będących „przedsiębiorstwami znajdującymi się w trudnej sytuacji” w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej.
9. Koszty niespełniające warunków kwalifikowalności określonych w Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020
10. Transakcje dokonane w gotówce, których wartość przekracza równowartość 15000 PLN przy czym transakcje w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania transakcji- bez względu na liczbę wynikających z danej transakcji płatności
11. Wkład niepieniężny
12. Dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu, których wartość przekracza 35% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych w projekcie (dotyczy Działania 1.2).
13. Koszty promocji projektu.

B.2 Koszty niekwalifikowalne związane z zakupem ekspertyz/analiz/badań

1. Koszty zakupu ekspertyz/analiz/badań od podmiotów innych niż wymienione w części A.1 pkt. 1 (dotyczy Działania 1.2)

B.3 Koszty niekwalifikowalne związane z zakupem usług doradczych

1. Koszty zakupu usług doradczych, których wartość przekracza 10% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych w projekcie (dotyczy Działania 1.2)
2. Koszty zakupu usług doradczych, które nie będą realizowane na rzecz podmiotów z sektora MŚP, a wyłącznie na rzecz instytucji otoczenia biznesu (dotyczy Działania 1.4)
3. Koszty zakupu usług doradczych od podmiotów innych niż wymienione w części A.1 pkt. 2 (dotyczy Działania 1.2)

B.4 Koszty niekwalifikowalne związane z kosztami pośrednimi

Koszty pośrednie rozliczane inną metodą niż metoda ryczałtowa (dotyczy Działania 1.2)

B.5 Koszty niekwalifikowalne związane z nieruchomościami

1. Zakup nieruchomości, który nastąpił przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie (nie dotyczy zakupu gruntu).
2. Zakup lokali mieszkalnych, prawa wieczystego użytkowania oraz nabycie innych tytułów prawnych do nieruchomości (np. ograniczone prawo rzeczowe: użytkowanie).
3. Zakup nieruchomości, gdy beneficjent nie przedstawił aktualnego operatu szacunkowego rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającego, iż cena zakupu nieruchomości nie przekracza wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu.
4. Zakup nieruchomości, gdy beneficjent nie przedstawił oświadczenia zbywcy, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą nieruchomość w przeciągu ostatnich 10 lat od zakupu przez beneficjenta nie była nabyta z udziałem dotacji krajowych lub unijnych.
5. Wydatki poniesione w ramach kategorii „Nieruchomości” przekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu (po wyłączeniu kosztu kwalifikowalnego nieruchomości), w przypadku terenów poprzemysłowych oraz terenów opuszczonych, na których znajdują się budynki, limit ten wynosi 15%.
6. Koszty wynagrodzenia pośrednika/agencji nieruchomości/podmiotu pośredniczącego w zakupie nieruchomości.
7. Wydatki poniesione na najem/dzierżawę nieruchomości poza okresem realizacji projektu.

B.6 Koszty niekwalifikowalne związane z ratami spłat wartości początkowej środka trwałego z tytułu umowy leasingu finansowego

1. Inne niż część kapitałowa raty leasingowej wydatki związane z umową leasingu - podatek, marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, opłaty ubezpieczeniowe, koszty ogólne, koszty montażu oraz dostosowania środków trwałych do używania oraz koszty wymiany części związanych z leasingowanym sprzętem.
2. Koszty rat spłat wartości początkowej środka trwałego wykraczających poza termin zakończenia finansowego realizacji projektu.
3. Koszty rat spłat wartości początkowej środka trwałego z tytułu umowy leasingu zwrotnego i operacyjnego.
4. Koszty związane z umową leasingu dotyczące nabycia środka transportu (nie dotyczy Działania 3.7).
5. Koszty rat spłat wartości początkowej środków trwałych niewpisujących się w katalog środków trwałych określonych dla danego Działania w niniejszym Vademecum.

B.7 Koszty niekwalifikowalne związane z pracami przygotowawczymi

1. Koszty prac przygotowawczych związane z koniecznością uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych na etapie przygotowania przedsięwzięcia (z wyjątkiem Działania 4.2 oraz 5.1).
2. Koszty związane z wypełnieniem formularza wniosku o dofinansowanie.
3. Koszty sporządzenia Biznes Planu.
4. Premia dla współautora wniosku o dofinansowanie opracowującego np. studium wykonalności, naliczana jako procent wnioskowanej/uzyskanej kwoty dofinansowania i wypłacana przez beneficjenta.
5. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta do rachunku bankowego Beneficjenta.
6. Koszty prac przygotowawczych, których wartość przekracza 5% wartości wnioskowanego wsparcia (dotyczy Działania 5.1).

B.8 Koszty niekwalifikowalne związane z zakupem środków trwałych/używanych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

1. Koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych przekraczające 50% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu (dotyczy dużych przedsiębiorstw)
2. Koszty zakupu wartości niematerialnych i prawnych dotyczące nabycia wyników prac B+R (dotyczy Działania 3.7).
3. Koszty uboczne zakupu nowego i używanego środka trwałego oraz wartości niematerialnych i prawnych tj. koszty dostawy, montażu, uruchomienia, ubezpieczenia transportu itp. (nie dotyczy kosztów montażu i uruchomienia w przypadku Działania 4.2).
4. Koszty amortyzacji (nie dotyczy Działania 1.2)
5. Koszty amortyzacji wykraczające poza termin finansowego zakończenia realizacji projektu (dotyczy Działania 1.2)
6. Koszty amortyzacji od nowo nabywanych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (nabywanych po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie), które były w ciągu 7 lat wstecz (w przypadku nieruchomości 10 lat) współfinansowane ze środków unijnych lub z dotacji krajowych (dotyczy Działania 1.2).
7. Koszty zakupu nowego i używanego środka transportu (nie dotyczy Działania 3.7)
8. Koszty zakupu używanego środka trwałego przy wykorzystaniu finansowania w formie innej niż kredyt inwestycyjny/pożyczka inwestycyjna lub leasing finansowy
9. Koszty zakupu środków trwałych finansowane w formie leasingu (dotyczy Działania 1.2)
10. Wydatki poniesione na zakup używanego środka trwałego, który był w ciągu 7 lat wstecz (w przypadku nieruchomości 10 lat) współfinansowany ze środków unijnych lub z dotacji krajowych.
11. W Działaniu 3.4 koszty zakupu środka trwałego w przypadku gdy: beneficjent dysponuje środkiem trwałym, który mógłby zostać użyty zamiennie; działalność beneficjenta nie wpisuje się w regionalne inteligentne specjalizacje; beneficjent nie dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach projektu; w ramach projektu powielana jest

dostępna infrastruktura instytucji otoczenia biznesu o podobnym profilu zlokalizowana w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany.

12. Zakupu środka trwałego w przypadku gdy beneficjent dysponuje środkiem trwałym, który mógłby zostać użyty zamiennie.

B.9 Koszty niekwalifikowalne związane z zakupem materiałów i robót budowlanych

1. Koszty budowy przyłączy elektroenergetycznych, gazowych, kanalizacyjnych, wodociągowych i innych (nie dotyczy Działania 4.2 oraz 5.1, jeśli dane przyłącze będzie stanowiło własność wnioskodawcy).
2. Koszty opłat za przyłączenie do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, elektroenergetycznych i gazowych i innych.
3. Koszty zakupu materiałów i robót budowlanych, których wartość przekracza 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych (nie dotyczy Działania 4.2 oraz 5.1).
4. Koszty zakupu materiałów i robót budowlanych wraz z kosztami zakupu nieruchomości, których łączna wartość przekracza 50% łącznej wartości kosztów kwalifikowalnych.

B.10 Koszty niekwalifikowalne związane z wynagrodzeniami

1. Koszty związane z wynagrodzeniami, niespełniające wymogów określonych w Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020.
2. Wpłaty dokonywane przez pracodawcę na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)
3. Świadczenia realizowane z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)
4. Nagrody jubileuszowe oraz odprawy dla pracowników
5. Koszty składek i opłat fakultatywnych, niewymaganych obowiązującymi przepisami prawa.
6. Koszty delegacji oraz szkolenia pracowników.
7. Premie oraz nagrody dla pracowników.
8. Dopłaty do świadczeń medycznych, koszty badań okresowych i wstępnych.
9. Zasiłki finansowane ze środków ZUS (np. macierzyński).

B.11 Podatek VAT

1. Podatek VAT, który może zostać odzyskany na podstawie przepisów krajowych, tj. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług oraz aktów wykonawczych do tej ustawy.

C. ZASADY KWALIFIKOWANIA PROJEKTU I WYDATKÓW

Projekt kwalifikuje się do dofinansowania, jeżeli spełnia łącznie co najmniej następujące przesłanki:

- a) został złożony przez uprawnionego wnioskodawcę lub osobę uprawnioną w imieniu wnioskodawcy do złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach danej osi priorytetowej lub działania,
- b) jest zgodny z RPO WL oraz SZOOP i regulaminem konkursu/naboru,
- c) przyczynia się do realizacji szczegółowych celów danej osi priorytetowej lub działania,
- d) jest zgodny z horyzontalnymi politykami UE, określonymi w Rozporządzeniu 1303/2013,
- e) spełnia kryteria wyboru obowiązujące w danym konkursie/naborze, zatwierdzone przez komitet monitorujący PO,
- f) jest możliwy do realizacji w ramach kwoty przeznaczonej na dofinansowanie,
- g) jest wykonalny.

UWAGA!!! Fakt, że dany projekt kwalifikuje się do dofinansowania w ramach RPO WL nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas jego realizacji będą uznane za kwalifikowalne.

C.1 Zasięg geograficzny kwalifikowalności

Jako generalną zasadę przyjmuje się, iż projekt współfinansowany z Funduszy Strukturalnych musi być realizowany w granicach administracyjnych obszaru objętego programem, w ramach, którego jest realizowany tj.: w przypadku Programów Regionalnych - w regionie, którego dotyczy dany program (NUTS 2).

UWAGA!!! W ramach RPO WL 2014-2020 dofinansowanie może być udzielone na realizację projektów zlokalizowanych w województwie lubelskim.

C.2 Ramy czasowe kwalifikowalności

Początkiem okresu kwalifikowalności dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 jest 1 stycznia 2014 r. Końcową datą okresu kwalifikowalności wydatków na potrzeby rozliczenia z Komisją Europejską jest 31 grudnia 2023 r.

Datę końcową kwalifikowalności wydatków dla beneficjentów określi Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym, uwzględniając czas potrzebny na dokonanie zamknięcia pomocy w ramach programu i końcowe rozliczenie z Komisją.

Ostateczny okres kwalifikowania wydatków dla danego projektu zostanie określony w umowie o dofinansowanie projektu zawieranej z beneficjentem.

Początkowa i końcowa data kwalifikowalności wydatków określona w umowie o dofinansowanie projektu może zostać zmieniona w uzasadnionym przypadku, na wniosek beneficjenta, za zgodą LAWP, na warunkach określonych w Umowie.

Projekt określa zarówno wydatki kwalifikujące się do wsparcia, jak i te niekwalifikujące się. Wydatek kwalifikowalny musi spełniać warunki umożliwiające jego całkowite lub częściowe pokrycie środkami przeznaczonymi na realizację programu operacyjnego, pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej.

W przypadku instrumentów finansowych za kwalifikowane mogą zostać uznane wydatki przewidziane do poniesienia po dniu 31 grudnia 2023 r. (o ile to wynika z dokumentacji dotyczącej naboru projektów pozakonkursowych), jeżeli zostaną ujęte we wniosku o płatność końcową oraz wpłacone na specjalny rachunek powierniczy, z którego będą wypłacane na rzecz ostatecznych odbiorców lub na pokrycie kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie.

Wydatki, o których mowa powyżej dotyczą:

- wydatków ukierunkowanych na wspieranie przedsiębiorstw poprzez instrumenty kapitałowe, które mają być dokonane w okresie nie przekraczającym 4 lat po upływie okresu kwalifikowalności. Takie wydatki mogą zostać poniesione tylko w przypadku łącznego spełnienia poniższych warunków:
 - umowa o dofinansowanie z podmiotem wdrażającym instrument kapitałowy, który udziela bezpośredniego wsparcia na rzecz kwalifikowalnych przedsiębiorstw, została podpisana przed dniem 31 grudnia 2017 r.,
 - podmiot wdrażający instrument finansowy zainwestował co najmniej 55% zasobów programu przyznanych w ramach odpowiedniej umowy o dofinansowanie,
 - wydatki dotyczą wyłącznie finansowania inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, które otrzymały wsparcie kapitałowe z instrumentu finansowego w okresie kwalifikowalności, ale które w okresie kwalifikowalności nie zostały jeszcze zakończone i wymagają finansowania kontynuacyjnego,
 - wydatki nie przekraczają 20% kwalifikowalnych wydatków instrumentu kapitałowego poniesionych na rzecz ostatecznych odbiorców w okresie kwalifikowalności pomniejszonych o zasoby kapitałowe i zyski zwrócone do tego instrumentu kapitałowego,
- wydatków na dotacje na spłatę odsetek lub na dotacje na opłaty gwarancyjne, należne do zapłaty za okres nie dłuższy niż 10 lat po okresie kwalifikowalności stosowane w połączeniu ze wsparciem zapewnianym poprzez instrumenty finansowe w ramach tej samej operacji, jednakże odnośnie do pożyczek lub innych instrumentów podziału ryzyka wydatkowanych na rzecz ostatecznych odbiorców do dnia 31 grudnia 2023 r.,
- wydatków na koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie w ramach instrumentów kapitałowych i mikrokredytów należne za okres 6 lat po okresie kwalifikowalności, w odniesieniu do inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, które dokonały się w okresie kwalifikowalności.

Jakiegokolwiek kwoty wpłacone na rachunek powierniczy, o którym mowa powyżej, które nie zostaną wypłacone na rzecz ostatecznych odbiorców lub na pokrycie kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie po zakończeniu okresu kwalifikowalności w terminach określonych powyżej, podlegają wykorzystaniu zgodnie z art. 45 Rozporządzenia 1303/2013.

C.3 Pojęcie wydatku kwalifikowalnego

Wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki:

- a) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu,
- b) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego, w tym przepisami regulującymi udzielanie pomocy publicznej, jeśli mają zastosowanie,
- c) jest zgodny z PO i SZOOP,
- d) został uwzględniony w zakresie rzeczowym projektu zawartym we wniosku o dofinansowanie,
- e) został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu,
- f) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu,
- g) został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
- h) został należycie udokumentowany,
- i) został wykazany we wniosku o płatność,
- j) dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych
- k) jest zgodny z innymi warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny, określonymi w *Wytycznych*, oraz regulaminie konkursu/naboru.

Ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest przede wszystkim w trakcie realizacji projektu poprzez weryfikację wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie beneficjenta. Niemniej, na etapie oceny wniosku o dofinansowanie dokonywana jest ocena kwalifikowalności planowanych wydatków. Ocena kwalifikowalności poniesionych wydatków jest prowadzona także po zakończeniu realizacji projektu w zakresie obowiązków nałożonych na beneficjenta umową o dofinansowanie projektu oraz wynikających z przepisów prawa.

C.4 Zasada faktycznego poniesienia wydatku

Pod pojęciem **wydatku faktycznie poniesionego** należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego beneficjenta. Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura lub inny dowód księgowy wraz z odpowiednim dokumentem potwierdzającym dokonanie płatności.

Wyjątki od powyższej reguły stanowią:

- a) koszty amortyzacji,
- b) rozliczenia dokonywane na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej po uzgodnieniu z LAW P,
- c) potrącenia, o których mowa w art. 498 KC,
- d) udzielenie promesy premii technologicznej w rozumieniu ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 226),
- e) złożenie depozytu sądowego przez beneficjenta w związku z realizacją projektu,
- f) wydatek z tytułu udzielonej gwarancji zgodnie z art. 42 ust 1 lit. b Rozporządzenia 1303/2013 – dotyczy instrumentów finansowych.

Za datę poniesienia wydatku przyjmuje się:

- a) w przypadku wydatków pieniężnych:
 - i) dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego beneficjenta, tj. datę operacji,
 - ii) dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu,
 - iii) dokonanych gotówką¹ – datę faktycznego dokonania płatności.
- b) w przypadku amortyzacji – datę dokonania odpisu amortyzacyjnego,
- c) w przypadku potrącenia – datę o której mowa w art. 499 KC,
- d) w przypadku depozytu sądowego – datę faktycznego wniesienia depozytu do sądu, w przypadku rozliczeń na podstawie wewnętrznej noty obciążeniowej – datę zaksięgowania noty,
- e) w przypadku udzielenia promesy premii technologicznej – datę jej otrzymania.

C.5 Podmiot ponoszący wydatki

Co do zasady, wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek poniesiony przez beneficjenta tj. podmiot, z którym Instytucja Pośrednicząca zawarła umowę o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020.

W przypadku, gdy beneficjentem jest konsorcjum (partnerstwo), wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek poniesiony przez dowolnego uczestnika konsorcjum (partnerstwa) zgodnie z umową konsorcjum (partnerstwa). Przez konsorcjum (partnerstwo) rozumie się grupę podmiotów, wymienionych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, utworzoną w celu wspólnej realizacji projektu w drodze umowy pomiędzy tymi podmiotami.

Wybór partnerów w projekcie następuje zgodnie z art. 33 Ustawy wdrożeniowej. Wydatki poniesione w ramach projektu przez partnera, który nie został wybrany zgodnie z ustawą wdrożeniową, mogą być uznane za niekwalifikowalne przez LAWP, przy czym wysokość wydatków niekwalifikowalnych uwzględnia stopień naruszenia przepisów ustawy.

¹ Dokonując płatności gotówkowej należy zwrócić uwagę na zapisy art. 22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.), która wskazuje iż „Dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy, w każdym przypadku gdy:

1) stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca oraz

2) jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza równowartość 15 000 zł, przy czym transakcje w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania transakcji.” W takiej sytuacji nie ma możliwości uznania płatności dokonanej gotówką między przedsiębiorcami za wydatek kwalifikowany.

W przypadku projektów partnerskich nie jest dopuszczalne wzajemne zlecenie przez beneficjenta zakupu towarów lub usług partnerowi i odwrotnie.

W przypadku projektów dotyczących wdrażania instrumentów finansowych dopuszczalne jest upoważnienie innego podmiotu (jednostkę organizacyjną) do realizacji części lub całości projektu, w tym do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych. Upoważnienie lub cofnięcie powyższego upoważnienia wymaga aktualizacji wniosku o dofinansowanie poprzez aneksowanie umowy.

C.6 Podmiot na rzecz, którego ponoszone są wydatki

Wydatki kwalifikowalne ponoszone są na rzecz podmiotu będącego stroną umowy o wykonanie dostaw, usług lub robót budowlanych zawartej z beneficjentem.

Kwalifikowalność wydatków w przypadku dokonania przez Wykonawcę cesji płatności należnych na rzecz podwykonawcy

Wykonawca kontraktu może, za zgodą Zamawiającego, dokonać cesji płatności na rzecz podwykonawców. W takim przypadku, wydatki poniesione przez Zamawiającego, na podstawie faktury wystawionej przez Wykonawcę, na rachunek bankowy Cesjonariusza (podwykonawcy), będą uznane za kwalifikowalne (jeśli zostaną poniesione zgodnie z pozostałymi zasadami dotyczącymi kwalifikowania wydatków obowiązującymi w RPO WL), mimo iż nie zostały poniesione na rachunek bankowy Wykonawcy.

Kwalifikowalność wydatków w przypadku, gdy beneficjent dokonuje płatności bezpośrednio na rachunek podwykonawców

W przypadku, gdy beneficjent dokonuje płatności bezpośrednio na rzecz podwykonawcy zgodnie z postanowieniami art. 647 KC wydatki dokonane w tym trybie mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli zostały dokonane z zachowaniem pozostałych obowiązujących zasad oraz jeśli beneficjent nie dokonał dwukrotnej płatności za ten sam zakres wykonanych robót.

W sytuacji gdy wykonawca kontraktu odmawia wystawienia dokumentu księgowego, stanowiącego podstawę rozliczeń z zamawiającym, dla udokumentowania kwalifikowalności wydatków należy przedstawić następujące dokumenty:

- a) zawarte umowy o podwykonawstwo,
- b) pisemna zgoda zamawiającego na zawarcie umowy o podwykonawstwo,
- c) dokumenty księgowe wystawione przez podwykonawcę, stanowiące podstawę rozliczeń z wykonawcą kontraktu,
- d) protokół odbioru robót/usług/dostawy.

Kwalifikowalność wydatków poniesionych na rachunek wskazany przez komornika na podstawie tytułu wykonawczego

W przypadku zajęcia płatności na rzecz Wykonawcy przez komornika wydatek poniesiony na rachunek bankowy wskazany przez komornika może być kwalifikowalny, jeżeli został poniesiony zgodnie z pozostałymi zasadami dotyczącymi kwalifikowania wydatków.

C.7 Podwójne finansowanie

Podwójne finansowanie oznacza w szczególności:

- a. poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie tego samego wydatku w ramach różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub funduszu spójności lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych,
- b. otrzymanie na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż 100% wydatków kwalifikowalnych projektu lub części projektu,
- c. poświadczenie, zrefundowanie lub rozliczenie kosztów podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych lub funduszu spójności, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług,
- d. zakupienie środka trwałego z udziałem środków unijnych lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych, a następnie rozliczenie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach tego samego projektu lub innych współfinansowanych ze środków UE,
- e. zrefundowanie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie zrefundowanie rat opłacanych przez beneficjenta w związku z leasingiem tego przedmiotu,
- f. sytuacja, w której środki na prefinansowanie wkładu unijnego zostały pozyskane w formie kredytu lub pożyczki, które następnie zostały umorzone⁵,
- g. objęcie kosztów kwalifikowalnych projektu jednocześnie wsparciem pożyczkowym i gwarancyjnym,
- h. zakup używanego środka trwałego, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków UE lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych,
- i. rozliczenie tego samego wydatku w kosztach pośrednich oraz kosztach bezpośrednich projektu.